

GZT308 - İnternet Gazeteciliği

İnternet gazeteciliği nedir?

Temel kavramlar

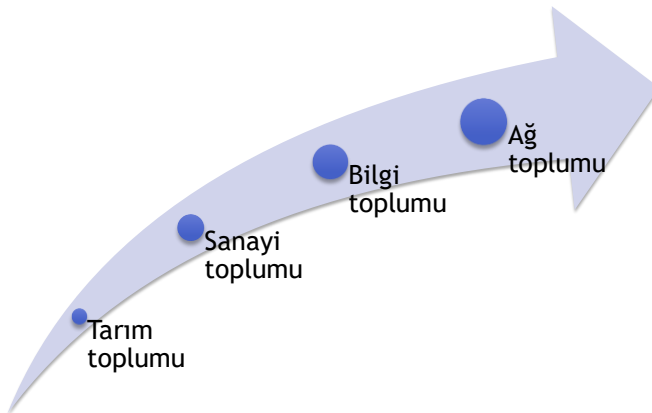
İnternet gazeteciliğinde olanaklar/üstünlükleri ve sınırlılıkları

Dr.Öğr.Üyesi Sinan KAYA

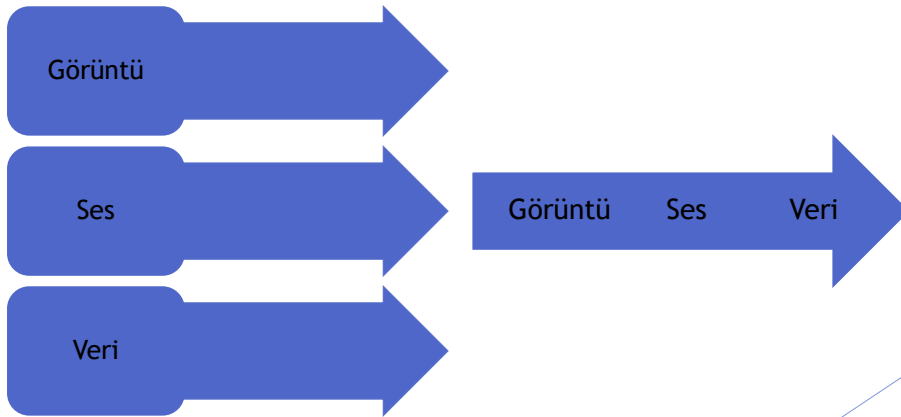
1

Bilimsel bilgi ve Teknoloji

2

Dijitalleşme - Yöndeşme

3

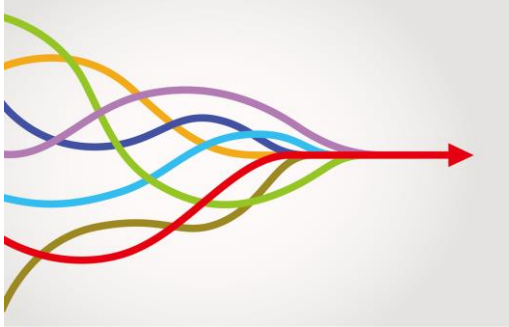
Değişimin tetikleyicisi: Dijitalleşme (Sayısallaşma)

- ▶ Bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT)
- ▶ Etkileşim
 - ▶ karşılıklı olarak birbirini etkileme işi
- ▶ Yakınsama (Yöndeşme)
 - ▶ Her şey bir yerde, bir cihazda, bir teknolojiye

4

5

Yeni medya Etkileşim ve yakınsama

- ▶ Yeni medya gazeteciliği, çok büyük iletişim potansiyeliyle, modern bir haber toplama ve yayımlama biçimidir ya da pek çok farklı katılımcının bağlanabildiği çevrimiçi (online) bir forumdur.
- ▶ Kullanıcı haberi gazeteden okuyarak; radyodan dinleyerek; televizyondan ise izleyerek gerçekleştirdiği haber alma faaliyetini tek bir mecra üzerinde, yani internette sürdürmeye başlamıştır.

6

İnternet - Yanlış nerede?

- ▶ Bilgisayarı olan herkes; «internet sayesinde artık dünyaya seslenme, kendi başına muhabirlik yapma, yorumlarını yazıp duyurma, fotoğraflarını yayma, kendi köşesinde ne yayımlayacağına karar verebilme» imkanına sahip olmuştur.
- ▶ Sosyal medya;
 - ▶ birbirleriyle ilgi alanlarını ve etkinliklerini paylaşan çevrimiçi insan topluluklar
 - ▶ bireysel kullanıcıların işbirliği ve katılımı ile oluşturulan
 - ▶ anlık güncellenen içerikleri barındıran
 - ▶ içeriklerin oluşmasına alt yapı sunan siteler ya da uygulamalar
 - ▶ kullanıcıların bilgilerini, görgülerini, ilgi alanlarını internet aracılığıyla paylaştıkları sosyal platformlar

7

Sosyal medya

Social Media Landscape 2019

Teknolojik

Sosyolojik

Psikolojik

8

Geçmiş zaman olur...

<https://archive.org/>

- ▶ İnternet
- ▶ Habere ulaşma
- ▶ Hız
- ▶ Zaman ve mekan sınırı
- ▶ Etkileşim oranı ve yoğunluğu
- ▶ Güncellenebilirlik,
- ▶ Düşük maliyet
- ▶ Multimedya

- ▶ Kişisel bilgisayarlar
- ▶ Sanal ağlar

9

Geçmiş zaman olur...

- ▶ İlk gazeteler savaş, provakasyon ve çeşitli ülkelerdeki azınlıkları kendi ülkeleri hakkında bilgilendirmek amacıyla haber mektupları biçiminde
- ▶ Günlük gazeteler
- ▶ Metin, ses, görüntü
- ▶ ABD'de radyonun 60 milyon insana ulaşması 30 yılı almış, TV bu yayılma seviyesine 15 yılda ulaşmıştır. İnternet ise üç yıl içinde bunu başarmıştır.
- ▶ İnternet ? ABD - Savunma Bakanlığı - ARPANET (60'ların sonları)
- ▶ Türkiye - ?

10

Geçmiş zaman olur...

- ▶ 1995'te, **New York Times**, **The Washington Times** gibi gazetelerin yayınlarını birebir internete aktarmaları bu süreci başlatmıştır.
- ▶ Aynı yıl **Avrupa**'da da International Herald Tribune ve Daily Mirror gibi gazeteler sayfalarını internete açmıştır.
- ▶ Ülkemizde içeriğini internete taşıyan ilk yayın **Aktüel Dergisi** olmuştur (Temmuz, 1995).
- ▶ İnterneti ilk keşfeden gazete olan Zaman Gazetesi (2 Aralık 1995). Gazetede yer alan haberleri ve köşe yazılarını internetten yayınlamaya başlamış, ancak yazıların ve haberlerin tamamını internete açmamıştır.
- ▶ İçeriğinin tamamını internete açan ilk gazete **Milliyet** gazetesidir (27 Kasım 1996). Hürriyet ve Sabah gazeteleri de Milliyet Gazetesi'ni izlemiştir (1 Ocak 1997). Radikal Gazetesi 28 Mart 1998'de, Cumhuriyet Gazetesi ise 7 Mayıs 1998'de internete açılmıştır.

11

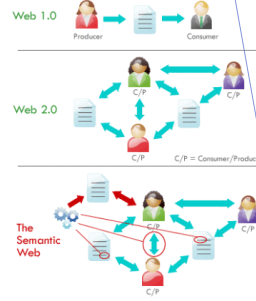
Geçmiş zaman olur...

- ▶ Türkiye'de internet üzerinden bağımsız yayın yapan ilk site ise NetHaber'dir (2002). NetHaber, Anadolu Ajansı ve Reuters'in haberlerini ziyaretçilerine ulaştırmıştır.
- ▶ İçeriği tamamen kendine özgü olan ve bağımsız yayıncılık yapan ilk site, gazeteci Ahmet Tezcan'ın kurduğu www.dorduncukuvvetmedya.com'dur (2003).

12

İnternet gazeteciliği

- ▶ Web teknolojilerinin gelişmesi: Web 1.0 - Web 2.0 - Web 3.0
- ▶ Yazılım teknolojisi
- ▶ Semantik web - Kişiselleşme ve yapay zeka
- ▶ Webde alışveriş yaparken bir de bakmışsınız ...
- ▶ Google - Bunu mu demek istediniz?
- ▶ Youtube'da sevdiğimiz sanatçının videolarına denk gelmek,
- ▶ Sitelerin ve uygulamaların menülerinin kullanım alışkanlıklarımız göre yer değiştirmesi

13

İnternet gazeteciliği

- ▶ Gazeteciliğin çeşitli yöntemleri kullanılarak bilginin yazılı, görsel ve işitsel şekilde internet vasıtasıyla **kitleye ulaştırılmasıdır**.
- ▶ İnternet gazeteciliği, yazılı basın ve görsel medyanın pahalı yatırımlarına ihtiyaç duyulmadan hem daha az maliyetli yapısı hem de yazılı ve görsel medyanın fonksiyonlarını içeren niteliği ile medya sektöründe yeni bir alan doğurmaktadır.
- ▶ Habere ulaşma, haberi üretme, haberi dağıtma, gerbildirim

14

İnternet gazeteciliği

- ▶ Gazete, dergi, televizyon ve radyo nerede?

15

Dönüşüm

- ▶ Gazetecilikteki dönüşüm (Pavlik, 2001)
 - ▶ İletişim yöntemlerinin genişliği (metin, ses, video, resim, animasyon, video vb.)
 - ▶ Hipermedya (haber ve diğer bilgi kaynakları arasında iletişim kuran bağlantılar/köprüler)
 - ▶ Okuyucu kitlesinin katılımı
 - ▶ Dinamik içerik (güncel habere anında ulaşma ve güncelleme)
 - ▶ Uyarlama (okuyucunun yaşantısıyla ilişkili haberin elde edilmesi ve kişiselleştirme).

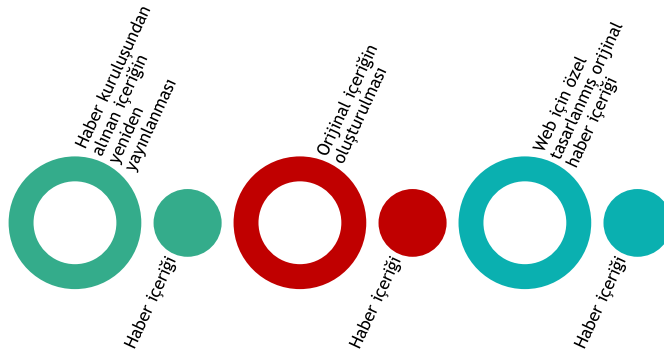
16

Dönüşüm

- ▶ Habercilikte dönüşüm (Pavlik, 2001)
 - ▶ Haber içeriğini doğası
 - ▶ Habercilerin işlerini yapma biçimleri
 - ▶ Haber merkezleri ve haber endüstrisinin yapısı
 - ▶ Haber teşkilatları, haberciler ve okuyucular, rakipler, reklam verenler ve kamu ile kurduğu ilişki

17

Dönüşüm - Haber içeriği

18

90'lı yıllar ve sonrası

- ▶ İnternet teknolojisi tamamlayıcı öğe
- ▶ İlk dönemde gazeteciler haberi kendi geleneksel gazeteleri için yapmış ve internete de aktarmışlardır.
- ▶ İkinci dönemde gazeteciler, internet için özgün haber içerikleri üretmişlerdir.
- ▶ Üçüncü dönemde ise kullanıcıya haber içeriğini denetleme fırsatı doğmuş ve tek yönlü iletişim yerine etkileşim sağlanmıştır.

19

İstatistikler

Boynuz kulağı geçti!

BBC Oturum aç Menü

TÜRKÇE

Haberler Video Fotoğraf Dergi Spor Ekonomi Bilim Teknoloji Sağlık

Haberleri internette okuyanların sayısı gazeteden okuyanları geçti

© 25 Haziran 2014

İngiltere medya denetim kurumu Ofcom'un son verilerine göre, ülkede haberleri internet siteleri ve cep telefonu uygulamalarından okuyanların sayısı, gazetelerden okuyanların sayısını geçti.

Türkiye'deki RTÜK'ün İngiltere karşılığı olan Ofcom'un yıllık haber tüketimi araştırmasına göre, İngiliz toplumunun yüzde 41 haberleri internetten okuyor, yüzde 40'ı da gazetelerden.

Kurum, en yaygın haber takip aracının hala televizyon olduğuna dikkat çekerken, haberlere televizyondan ulaşılanların oranının yüzde 75 olduğunu belirtiyor.

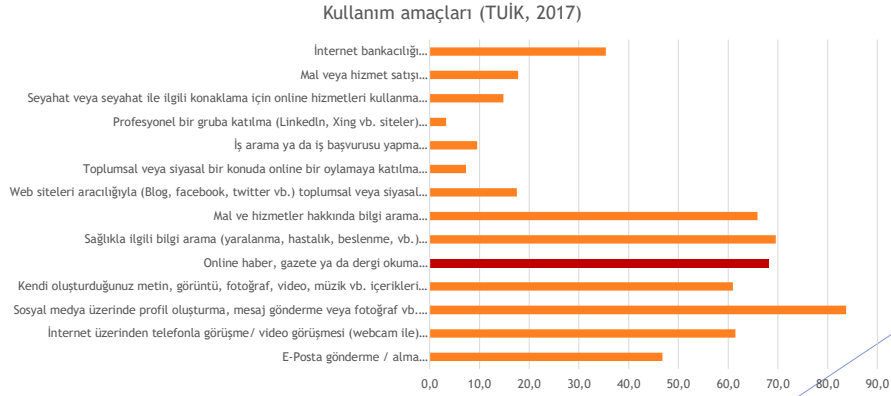
20

İstatistikler

2019 İstatistikleri:

http://www.tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=2603

21

İstatistikler

- ▶ [TV ve internet arasında Türkiye: Konda'nın 2019 medya raporundan 10 bulgu](#)
- ▶ <http://www.digitalnewsreport.org/survey/2019/turkey-2019/>

22

İstatistikler

**we
are
social**

23

İnternet Gazeteciliği - Olanaklar

- ▶ Dağıtım - Haberin çok hızlı verilebilmesi ve haberin her an güncellenebilmesi.
- ▶ Okur - [7/24] - Habere dilediği zaman ve dilediği yerden ulaşılabilme
- ▶ Maliyetlerin azalması
- ▶ Gazeteci - Özgür bir ortam
- ▶ Okur - Sesini duyurma ve demokrasi
- ▶ Ses, görüntü ve metin - Teknikler - Zengin içerik (haber)
- ▶ Ölçümleme (Neler?)
- ▶ Yurttaş gazeteciler ve etkileşim
- ▶ Haber arşivi ve arşive ulaşım

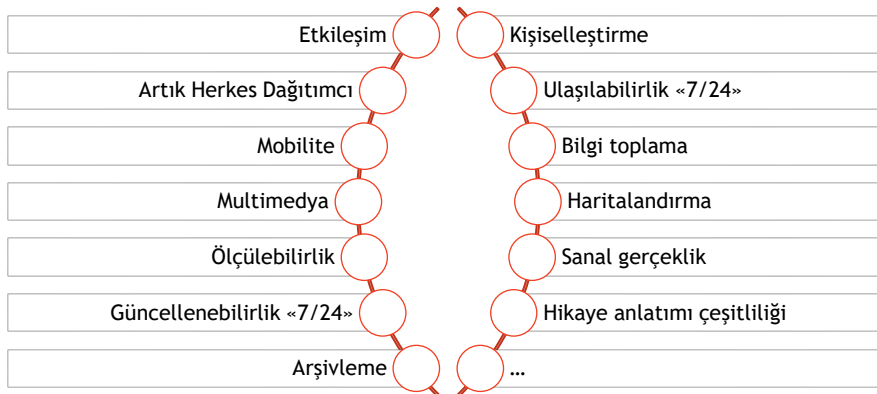
24

İnternet Gazeteciliği - Değişen gazetecilik pratikleri

- ▶ Yeni beceriler
- ▶ Görev alanları

25

İnternet Gazeteciliği - Avantajlar

26

İnternet Gazeteciliği - Sınırlılıklar

27

Mobil Gazetecilik

- Düşük maliyet
- Mobilite
- Güvenlik
- 4K kalitesi
- Canlı yayın
- İş verimliliği

http://institute.aljazeera.net/mritems/Documents/2017/1/24/e60d6cf73db74eb7ab55b0f24a8836a8_100.pdf

28

Robot gazeteciliği

- ▶ Algoritmalar ve yazılımlar - Doğal dil işleme ve veri analitiği
- ▶ Haber üretimi ve iş stratejisi modellerinde önemli değişiklikler - başladı
- ▶ Habercilerden çok daha hızlı, ucuz ve potansiyel olarak daha az hata
- ▶ <<<Robot mu? Gazeteci mi?>>> Okurlar ayırım yapamıyorlar.
- ▶ Ama söylemek lazım. <<<Robot mu yazdı? Yoksa gazeteci mi? >>>
- ▶ **İnsan müdahalesi olmadan otomatik olarak haber hikayeleri üretmek için yazılım ya da algoritma kullanma**
- ▶ Maliyetleri düşürmek ve zamandan tasarruf sağlamak <<<Teknoloji emeğe değil daha çok sermayeye hizmet etmektedir!>>>

29

Robot gazeteciliği

- ▶ İnsan gazeteciler taş mı yiyecek? - Her haberi robot yazabilir mi? ©
- ▶ <http://www.bbc.com/news/technology-34204052>
- ▶ <https://journo.com.tr/gazeteci-icin-hangisi-tehdit-robot-mu-insan-mi>
- ▶ <https://journo.com.tr/ingiltereden-sahte-haber-hamlesi>
- ▶ <https://journo.com.tr/robot-gazetecilik-yayiliyor-insan-gazetecilerin-sonu-mu>
- ▶ ...
- ▶ Reuters Raporu: 2018'de medyayı neler bekliyor?
 - ▶ Sahte haber, yapay zekâ ve platformlar

Journalism++

30

Dijital Gazeteciliğe Dönüşüm

- ▶ [The Transition to Digital Journalism](#)
- ▶ <https://multimedia.journalism.berkeley.edu/tutorials/>

Berkeley
GRADUATE SCHOOL OF JOURNALISM

ADVANCED
MEDIA
INSTITUTE

31

Dijital Hikaye?

- ▶ [Create a digital story](#) - YouTube Video
- ▶ [Digital Storytelling by Hans Tullmann](#) - YouTube Video
- ▶ [Transmedya Gazetecilik](#) - Web sitesi

32

Örnekler

- ▶ Timeline - <https://edition.cnn.com/2016/04/20/asia/north-korea-restaurant-defectors/index.html>
- ▶ Timeline - http://www.lemonde.fr/election-presidentielle-2012/visuel/2012/04/21/chronologie-une-si-longue-campagne-presidentielle_1681661_1471069.html#meter_toaster
- ▶ <http://www.aljazeera.com/indepth/interactive/documentaries/>
- ▶ <https://www.ap.org/explore/a-savage-legacy/raped-and-tortured-by-is-yazidi-women-recover-in-germany.html>
- ▶ <http://aa.com.tr/tr>
- ▶ Infografik - <http://aa.com.tr/tr/info/infografik/9018>
- ▶ 60 saniyede bugün - <http://aa.com.tr/tr/cvg/Video/Category/155>
- ▶ StoryMap - <http://apps.washingtonpost.com/g/page/world/map-how-isis-is-carving-out-a-new-country/1095/>
- ▶ VR - <https://storiespheres.com/uluru/>
- ▶ Eski/Yeni - <http://www.chicagotribune.com/news/history/chi-then-and-now-photos-the-aragon-and-apollo-20150424-htmlstory.html>
- ▶ Ses ve web tekn. - <http://projects.aljazeera.com/2014/tangier-island/>
- ▶ Veri gzt - <https://www.theguardian.com/news/datablog/2010/oct/23/wikileaks-iraq-data-journalism>
- ▶ <http://www.nytimes.com/projects/2012/snow-fall/#?part=tunnel-creek>